
DALLAMFOSZLÁNYOK A MÚLTBÓL

75 ÉVES A MAGYAR RÁDIÓ SZIMFONIKUS ZENEKARA

**Reinisch Jenő, Bikfalvy Ádám, Fodor Artur, Geiger György, Andrásy Pál
és Krum Gyula emlékezése**

Mechler Anna interjúja

zeneKar 2018/2. szám

(Köszönjük a ZeneKar ([Zenekar újság](#) | [Zenekar](#)) szíves hozzájárulását az interjú
másodközléséhez.)

Dallamfoszlányok a múltból

A Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarát hivatalosan 1943-ban alapították; az együttes az akkori Rádióújság szerint 1943. október 7-én, a Városi Színházban Dohnányi Ernő vezényletével adta első nagy szimfonikus koncertjét. Az idei év szép lehetőségeket kínál arra, hogy az elmúlt 75 év emlékezetes eseményeit, a patinás együttes felejthetetlen hangversenyeit, érdekes felvételeit felidézzék, és megemlékezzenek a magyar történelem sorsdöntő, a zenekar sorsát is meghatározó eseményeiről.

FOTÓ: FELVÉGI ANDREA

Reinisch Jenő, Bikfalvy Ádám, Fodor Artur, Geiger György, Andrassy Pál, Popa Péter, Krum Gyula

Ennek egyik első eseménye volt az a találkozó, amelyre a Magyar Rádió 6-os stúdiója fölötti tárgyalóban került sor február 8-án. A beszélgetésen a zenekar néhány, mára már nyugdíjas művésze vett részt: **Fodor Artur** kürtös és hakiszervező, **Bikfalvy Ádám** oboista és angol-kürtös, **Reinisch Jenő** első harsonás, **Andrassy Pál** koncertmester, **Geiger György** Kossuth-díjas trombitaművész, valamint **Krum Gyula** hegedű szólamvezető és hakiszervező. A vendéglátó szerepében **Kovács Géza** és a találkozót szervező **Popa Péter** köszöntötte az egybegyűlt idős muzikusokat, akik hatalmas lelkesedéssel és csillogó szemekkel emlékeztek fel a régmúltból neveket, arcokat, eseményeket. Bensőséges és személyes képet

adtak a Rádiózenekar régi napjairól, és ez a kép egy vonásában mindenképpen közös: mindannyian szeretettel emlékeztek az itt töltött időkre. A hat hangon elmesélt történet szomorú eseményeket is érintett, hiszen sok zenésztárstól már búcsút kellett venni. Ám a vidám pillanatok sem hiányoztak, történt bőven olyasmi is, ami hosszú évek után is mosolyt csalt az arcokra. Az idős zenészek féltő szeretettel követik a zenekar sorsát a mai napig, hiszen nem pusztán munkahelyük volt a Rádió, inkább a második otthonuk.

A beszélgetés olyan volt, mint egy zenekari próba: vélemények, emlékek fogalmazódtak meg egy-egy karmesterről, turnéról; néhol le kellett lassítani egy-egy pillanatot, hogy mindenki hozzátehesse a saját

meglátásait, míg végül összeállt a darab. Egy olyan darab, ami töredékességében is teljes, ami foszlányai-ban is összefüggő.

Életutak a Rádiózenekarnál

Fodor Artur: „1948-ban bekerültem a Postás Zenekarba. Takács András kürtölt akkor a Rádióban, aki a Postásban is játszott, de ő nem szeretett volna rádiós maradni. Amikor bővítették a zenekart '49-ben, próbajátékot hirdettek. Az operás kürtösök együtt jelentek meg, és felajánlották, hogy ellátják ezt a feladatot is. Somogyi azonban ragaszkodott a próbajátékhöz. Én Mozartot játszottam; élmény volt Polgár Tibor kíséretével kürtölni! Akkor felvettek. Hamarosan azon

Itt kezdett a Rádiózenekar (Békésy György és Dohnányi Ernő a hatos egyik akusztikai próbáján)

kaptam magam, hogy három állásom van: a Posta, a Rádió, és az akkor megalakuló Honvéd Művészegyüttes. Rendeznem kellett a helyzetet, a Rádiózenekar mellett döntöttem.”

Bikfalvy Ádám: „Én a MÁV-nál jelentkeztem próbajátéokra. Felvettek volna, de egy hónapos próbaidőt szabtak meg. Közben a Rádióból Pados Jenő, aki nem bírta a piros lámpát, átment az Operához. Üresedés lett, így jelentkeztem. A MÁV-nál az első idők furcsák voltak: lenéztek a művészek, éreztették, hogy kezdő vagyok. A Rádiózenekarnál az volt az első benyomásom, hogy mindenki kedves, barátságos és szívélyes! Ez nagyon meglepett. Sokkal színvonalasabb zenekar volt, teljesen más szellemiséggel. Az első hónap végén kifejezetten meglepődtem, szinte szégyelltem, hogy fizetést kapok, mikor olyan jól érzem magam...”

Reinisch Jenő: „Én a Rádió Táncezenekarában kezdtem. Sokat játszott-

tunk a Rádió Szimfonikus Zenekarával is. Egyszer épp a 13-as stúdió előtt ültem a kollégáimmal, amikor az egyik elvtárs bejött, és körülnézett. *Már megint ennyi trombita* – mondta; neki minden fúvós trombita volt. Gondoltam, hogy ebből baj lesz, csak azt nem láttam előre, hogy ilyen gyorsan: szombaton már meg is kaptam a felmondást. Nagy szerencsém volt, hogy épp akkor ment nyugdíjba egy kolléga a szimfonikus zenekarból. Két héten belül volt egy próbajáték a helyére, és felvettek. Mindenki nagy szeretettel fogadott. Nagyon összetartó volt a csapat!”

Andrássy Pál: „Én egész pályafutásomat a Rádiózenekarnál töltöttem. Harmadéves főiskolás voltam, amikor bekerültem. ’65-ben még félállásban voltam, aztán 42 évet töltöttem el itt, innen mentem nyugdíjba. Ez ma már elég ritka – úgy éreztem, ez a második otthonom, sőt: néha az első. Nagyon jól éreztem magam mindig. Szeretettel vettek körül. Sose akartam elmenni, mindig visz-

zatértem, ha valami mást is csináltam.”

Geiger György: „A Rádiózenekart megelőzte a híre, mindenhol azt mondták, hogy ez a legjobb magyar zenekar! Nem véletlenül terjesztették ezt róla. Én emiatt nem is akartam próbajátékra jönni, aztán egy szóló felkérés miatt kerültem át. Az volt a szerencsém, hogy rengeteget késett a kotta, így közben ragyogóan fel tudtam készülni. Külön meghallgatáson vettek fel – olyan nimbusza volt a Rádiónak, hogy ez hatalmas megtiszteltetés volt!”

Krum Gyula: „Egész aktív zenekari pályafutásomat itt töltöttem, ’72-től itt játszottam. Beültem, és innen mentem nyugdíjba. Később hakiszervező voltam. ’72 előtt ugyan tanítottam pár évig, voltam az NDK-ban is, de a lényeg: 2006-ig itt dolgoztam. Nyugdíj mellett még félállásban is játszottam. A leépítések során rám is sor került, ekkor csökkent le a zenekar létszáma 104-

Az emlékezet filmkockái

Claudio Abbado

Sir John Barbirolli

Roberto Benzi

Paul Capolongo

Aldo Ceccato

Carlo Cecchi

ről 84-re. A legrosszabb az volt, hogy két évig nem volt szabad visszafoglalkoztatni. Akkor tettem le a hangszeret. Feladat nélkül nem lehet sokáig fenn tartani a színvonalat. Utána már csak a szervezéssel foglalkoztam.”

Történelmi pillanatok

„A ma élő legidősebb rádiózenekari tag Szebenyi János fuvolaművész. 1945-ben, mikor a háború után május elsején fellépett a zenekar, ő már ott furolázott. Az ötvenes évek végén távozott csak, átment az Állami Hangversenyzenekarba.”

„1944-ben bizonyos zenekaroknak állami elhatározásból Nyugaton kellett koncerteznie. Amikor visszajöttek a turnékról, a tagok egy része nem játszhatott tovább ugyanott, ahol addig működött. Így járt a Rádiózenekarból a fagottos Tábor Jenő is.”

„A munkástanács megválasztásakor ki akarták tiltani a Rádióból Lehel Györgyöt és Faludi Rezsőt – örökre! –, de később mégis visszajöttek. Utána került a zenekarhoz Bródy Tamás. 1958-ban Brüsszelben a világkiállításon játszott az együttes. Csodálatos hangverseny volt; a végén a prím felállt és kotta nélkül játszották el Paganini: Moto perpetuóját. Mialatt a zenekar külföldön volt, Lehel lebonyolította a puccsot: mire hazaértünk, ki-nevezték vezető karmesternek. Bródy mehetett az operettszínházba...”

„Akkoriban hárman vetélkedtek az állásért: Vaszy Viktor, aki a legalkalmasabb lett volna, de kikiáltották klerikálisnak; Bródy Tamás és Lehel György. Egy ideig felváltva vezényeltek. Egyszer aztán bejött Vermes István, a zenekar akkori igazgatója, és bejelentette, hogy Lehel lett a vezető karmester, megszűnt a „vadházasság”. Nem is szavazhattunk róla.”

„Vermes Istvánnak zenekari igazgatóként állandó kilépésre jogosító útlevele volt. Arra használta, hogy Nyugatról például autóalkatrészeket, gyógyszereket hozott be. Később volt egy képekkel kapcsolatos botránya: a zenészek festményeket vittek át a határon az ő utasítására, azzal, hogy reprezentációs célokra, ajándékként viszik, de érkezéskor összeszedték a képeket, aztán sohasem látták többet. Eleinte a belső kormányzat szerepét a zenekari bizottság látta el. Mikor a Vermes-ügy a festményekkel lezajlott, akkor a zenekari bizottság határozta el, hogy kérvényezik az elbocsátását. Elmentünk az elnökig, de nem akartak beengedni hozzá. Kifelé jövet összefutottunk vele a folyosón, és elmondtuk, miért jöttünk. Az elnök meghallgatott bennünket, és el is fogadta az indokainkat: elbocsátotta Vermest.”

Cziffra György

Dean Dixon

Dohnányi Ernő

Doráti Antal

Mark Emler

Ferencsik János

Pierre Fournier

Wolfgang Gönnenwein

Garaguly Károly

Lamberto Gardelli

Boris Haikin

Hans Schmidt-Isserstedt

„A Rádió minden zenei együttese a szimfonikus zenekar tagjaiból állt. Mi játszottunk a Bolba, a Körmenyi, és a Jereb együttesben is. Három filmgyárba jártunk: a Hunniába, a Rajzfilmstúdióba és a Pannónia Filmstúdióba. A mi nevünkhöz fűződik többek között a Mézga család, a Kockásfülű nyúl és a Tévemaci zenéje is. Rengeteg lemezfelvételünk készült a Toroczkó téren, a Rottenbiller utcában, később az Olasz Intézetben.”

Felejtethetetlen koncertek

„Sosem felejttem el, mikor Klemperer Brahms II. szimfóniáját dirigálta. Számomra az is maradandó élmény, mikor Stokowskival Kodály-művet vettünk fel, és maga a szerző is itt volt.”

„Nono egyik művét a milánóiak nem akarták eljátszani, mert egy chilei baloldali aktivista barátja, Luciano Cruz emlékére írta. Ekkor találtak meg minket; Abbado dirigált. Egészen különleges mű volt, bizonyos pontjain bejátszásokkal. Maga Nono nyomkodta a gépeket. Ilyet még nem tapasztaltunk; Abbado olyan pontosan ütötte a 60-as tempót, hogy minden bejátszás jókor szólt meg! A darab önmagában is érdekes volt, egyházi művekből vett idézetek szőtték át. Mikor vége lett, Nono és Abbado beszélgetett a közönséggel.”

„A Nono-darab címében a fény szerepel. (*Como una ola de fuerza y luz – Mint az erő és a fény áradata, a szerk.*) A mű végén négy vagy öt piccolo nagyon magasan kis szekundokat fújt – olyan éles volt, mint amikor az ember szemébe hasít a napfény. Én ilyen érzékletes ábrázolását a fénynek zenében még nem tapasztaltam. Egy diák azt mondta ott: Maestro, az ön zenéje elviselhetetlen! Nono nem jött zavarba; megmagyarázta, miért ilyet írt. Meg akarta mutatni, milyen szenvedésen ment keresztül Luciano Cruz.”

„Nekem Charles Münch első próbája is emlékezetes volt. Bejött, felállt, és mi ugyan nem tudtuk: beteg volt. Elkezdte a darabot, és egyszer csak megtántorodott. Ney Tibor és Szécsi Klára kapták el. Aztán lelépett a pulpitusról, és elhagyta a stúdiót. Később Vermes Pista azt mondta, hogy fogorvoshoz ment – Párizsba. Az a koncert persze elmaradt.”

„Életünk első tévéfelvétele is Münch irányítása alatt zajlott. Nem kamerákkal, hanem telerecordinggal vették, vagyis film készült, amit le lehetett adni a televízióban. Húsz évvel utána egyszer még leadták ezt a hatvanas évek végén készült felvételt. Az általa vezényelt Berlioz: Fantasztikus szimfónia lemezen is megtalálható.”

„Jean-Pierre Rampal fuvolán játszotta Hacsaturján Hegedűversenyének átíratát. Iszonyatosan gyors tempót vett. Koncerten még a főpróbához képest is sebesebbre vette.”

Hirojuki Iwaki

Arvid Jansons

Neeme Järvi

Joó Árpád

Kertész István

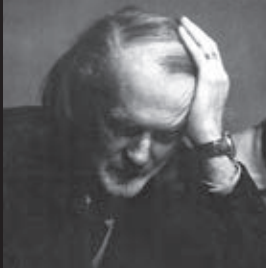

Otto Klemperer

Emlékezetes karmesterek

Kobayashi Kenichiro

Kodály Zoltán

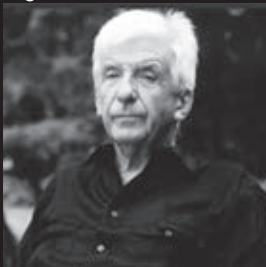
Kirill Kondrashin

Lehel György

Ligeti András

Peter Maag

„Rövid ideig Ferencsik volt a Rádiózenekar karmestere és Tátrai Vilmos a koncertmestere.”

„Kertész István nagyszerűen vezényelt. Szomorú, hogy fiatalon, tragikus módon meghalt; a tengerbe fulladt.”

„Somogyi Lászlót nem szerettük. '56-ban bejelentette, hogy szeretne elutazni, ezért kikérte 2-3 havi fizetését. A zenekari tagok azt mondták: két évit is adjanak oda neki, csak ne jöjjön vissza!”

„Somogyi eredetileg brácsás volt, de szívesen dirigált. A felszabadulás után, mivel Rákosi barátja volt, '56-ig két Kossuth-díjat is kapott. Ebben az időszakban vezényelte az ÁHZ-t Ferencsik, a Rádiózenekart Somogyi. Egyszer Mahler: V. szimfóniáját dirigálta. Úgy kezdte, hogy a trombitás Schubert Ferenc belépése előtt ötször felemelte, majd leengedte a kezét, és mindannyiszor instrukciókat adott a trombitaművésznek. Schubert megbántódva felállt, és elindult haza. Erre Somogyi azt mondta, ő is hazamegy. Nagy nehézségek árán hívták csak vissza a trombitást. A koncerten igen jól fújt, de amikor Somogyi fel akarta állítani, hogy meghajoljon, nem állt fel. Körülbelül egy hétre rá bejelentették, hogy Somogyi többet nem jön.”

„Lehel György problémája az volt, hogy rosszul tudott kísérni. Mikor Kocsis Zoltánnal kellett játszania, akkor aztán kapott tőle kritikát bőségesen...”

„Ligeti András egy csoda volt Lehel után. Jó hegedűs volt, és mindent partitúra nélkül vezényelt. De csak ő dirigált bennünket. Ez nem volt szerencsés, mindig több karmesterrel kell dolgozni...”

„Nagy hatással volt rám Vásáry Tamás irányítása. Ez jutott eszembe róla:

*Törékeny teste tiszta tűz,
Intését száz szempár várja,
Brahmsi babérkoszorút tűz
A zenekar homlokára.*

(Bikfalvy Ádám)

„A zenekar döntése volt, hogy szeretnének Vásáry Tamással dolgozni. Szirányi János, a Rádió akkori elnöke is mellé állt, Fischer Annie is támogatta.”

„A kedvenc karmestereim: Kobayashi és Abbado. No meg Matačić! Nyolcvan évesen is fantasztikus zenei megoldásai voltak, ráadásul egy hihetetlen, sajátos mozgáskultúrával vezényelt.”

Vidám pillanatok

„Hacsaturján fogadásakor sorba állt a zenekar, a karmester mindenkivel kezét fogott. Palotai István akkor még nagyon fiatal volt, hosszú hajjal. Hacsaturján lánynak nézte, és ha az első trombitához szólt, következetesen *gyevuskának* szólította...”

Sir Charles Mackerras

Marcello Viotti

Igor Markevitch

Sir Neville Marriner

Lovro von Matačić

Charles Munch

David Ojsztrah

Giuseppe Patané

Pauk György

Krzysztof Penderecki

Ruggiero Ricci

Msztyiszlav Rosztropovics

„Mikor Wagner-filmet csináltunk Fischer Ivánnal, az utolsó pillanatban tették elénk a kottát. A Rajna kincse volt; rengeteg hanggal... Alighogy hangoltunk, már vették is. Fischer beintett; mindenki úgy olvasta a kottát, mint az őrült, a zenekar hiba nélkül blattolt. Egy idő után Fischer letette a pálcáját: *gyerekek, nem tudom szétverni!* Pedig ez lett volna a filmben a koncepció, de csak akkor hajtottuk végre, mikor elmondták nekünk a szándékot.”

„Egy német turnéra Bruch egyik hegedűversenyét vittük. Lehel azt kérte, valaki játssza el a szólót a próbákon, hogy legyen egy benyomásunk a darabról. Fehér Sándor vállalta: majd ő. Attól kezdve minden szabad idejében azt a darabot gyakorolta. Éjjel hahniban vettünk fel egy Szokolay-művet. Mikor leállt a felvétel, ő akkor is gyakorolt. Egyszer nem vette észre a piros lámpát, csak játszotta a Bruchot. Úgy vették fel, és a végén elhangzott: köszönjük, ez jó volt.”

„A fejből dirigálás rendkívüli felkészültséget, odaadást, és koncentrációt igényel – a zenekar részéről!”

„Egyszer a Toroczkó téren játszottunk. Miletin Géza – a brácsaszólam tagja, korábban az esztrádzene-zenekar koncertmestere – nagy nevetető volt; rágógumival jött be a próbára a karmestert bosszantani. Németh Gyula felszólította, hogy köpje ki a rágót. Szóváltás kerekedett, amiben Miletin *rossz pálcasuhogtatónak* nevezte és kihívta párbajra a karmestert. Németh Gyula azt felelte: *Öreg emberrel nem párbajozom!*”

„Egyszer Klempererrel Richard Strauss: *Also sprach Zarathustra* című műve volt műsoron. A harmadik harsonás hóakadály miatt nem ért be, nem tudták kezdeni a próbát. Klemperer ragaszkodott a teljes létszámhoz, így végül kénytelenek voltak beültetni egy műszakost egy ócska hangszerrel. Klemperer észrevette a turpisságot, és ahogy feltette a kezét, csak a harmadik harsonát kérte!”

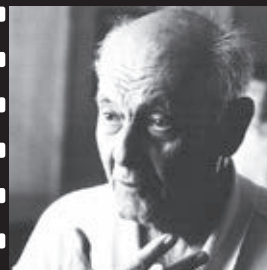
„Gardellinek is beültettünk egy rakodót. Operát vettünk fel, és a színpadi bandából hiányzott egy trombita. Kurucz Kálmán a negyedik trombitát tartotta a kezében, és egy hangot sem fújt, de a felvételt így is elfogadták...”

„Egyszer Cziffrával játszottunk Párizsban, és mivel ülve fogyasztottunk az állófogadáson, levonták a rapidíjunktól.”

„Az egyik kolléga, Galambos János Soroksáron lakott. Sokszor késett. Egyszer Lehel direkt leintette a zenekart, hogy csend legyen, mikor bejön. Galambos zavarában a HÉV felsővezeték-szakadására hivatkozva így mentette ki magát, szokásához híven hadarva: *Hévt a kés, mert leszakadt a húr!*”

Renata Scotto

Solti György

Walter Susskind,

Leopold Stokowsky

Jurij Szimonov

Vásáry Tamás

Nehezebb idők, komor dallamok

„Igor Markevitch szigorú, régi vágású ember volt. A Sacre-t vezényelte, amihez illett a szigora. Hibáztam a főpróbán és leállította a zenekart. Még ma is emlékszem, mennyire kellemetlen volt, ahogy reagált. De nem csak velem viselkedett így: Kobayashi az orgonakarzatról hallgatta ezt a főpróbát. Markevitch észrevette, leállította a próbát és kiküldte. A koncert igen jó volt vele, de nem lett a kedvenc karmesterem. A honoráriumát egyébként a gyenge forint miatt Tokaji Aszúban kérte és kapta.”

„Amikor Amerikában minden erőnket össze kellett volna szedni a nagy koncertünk előtt, Kocsis – mint mindig – azzal foglalkozott, hogy Lehel Györgyöt ugratta. Ez már kifejezetten kínos volt.”

„Lehel hamar elfáradt. A turnékon is. Egy-két koncertet még bírt, de a többit már csak túl akarta élni. A Carnegie Hallban játszottuk Debussy: Három noktürnjét. Lehel fejből dirigált, mert mutatni akarta, milyen jól tudja a darabot. Sajnos kicsúszott a kezéből az irányítás; az első fuvola csak egyszer játszotta el, amit kétszer kellett volna, kihagyott egy ütemet, ráadásul óriási lassítást csinált. Egyre halkabb lett, majd leállt a zenekar, míg végül néma csend lett. Tíz évet öregedtem – utána nekem kellett belépni a felütéssel. Bejátszottam, aztán már folytatódott az egész. Lehel mogorván nézett rám utána, Oberfrank Géza – aki másodkarmesterként volt a zenekarral – viszont a nyakamba borult, hogy megmentettem a darabot.”

„Amikor a Rádió elnöke, a zenei osztály vezetője és a zenekar igazgatója is zeneakadémiai végzettségű volt, akkor volt igazán szakmai irányítás jó döntésekkel a Rádiózenekarnál. Akkor még a pénz is mögötte volt. Mikor megszűnt ez a vezetés, és hozzá nem értő emberek jöttek, mint Such György és Cseh Gabriella, akkor kezdődtek a bajok. Leépítették az együtteseket és nem tudtuk áprilisban, mit csinálunk majd júniusban.”

„Az a mi életünkben is fordulópont volt, amikor létrejött a Fesztiválzenekar, illetve az ÁHZ élére került Kocsis. Ez a két zenekar sokkal nagyobb támogatottságot élvezett, mint a Rádiózenekar. Közben a haknik is megszűntek; se filmgyár, se színház, így a tagok mellékes keresete is elapadt. Az új zenekarok sok embert elcsábítottak tőlünk. Még az is felmerült, hogy meg kellene miniket szüntetni, vagy összeolvasztani az ÁHZ-val. Volt olyan elképzelés, hogy a haknikat átvennék, szolgálatban készítsünk filmzenéket. Fiatal és olcsó karmestert kerestek, a rangról, a patinás múlttól már nem volt szó. Mivel a koncertek drágák, a felvételek szintén, takarékoságból a vonósoknak egy hónapig nem kellett bejönniük dolgozni. Ha nincs szolgálat, nem kell nekik fizetni. Ez a szemlélet szörnyű volt, demoralizálta a zenekart.”

„Szomorú pillanat volt, amikor Szilágyi Mihály – aki Ligeti András mellett volt zenekari igazgató – lerombolta a zenekar kiépített kapcsolatait. Az IMG-hez (International Management Group) szerződött a zenekart, ami csak néhány évig működött. A Fesztiválzenekar pedig átvette a Rádiózenekar helyét a régi impresszárióknál. Emiatt az együttes külföldi szereplései megritkultak, majd elfogytak. Mindez egybeesett azzal, hogy a vezető muzikusokat elcsábították más zenekarokba – a foghíjas Rádiózenekarra nem lehetett ráismerni. Vásáry játszott egy Chopin-zongoraversenyt, és a zenekar nem tudta lekísérni, mert hiányoztak a vezető muzikusok. Letették a hangszert. Vásáry két próba alatt aztán csodát tett a zenekarral. Ekkor aláírásokat gyűjtöttünk, hogy ő legyen a vezető karmesterünk.”

Hétköznapiak

„A zenekar fantasztikus színvonala sokszor nem a karmestereken, hanem az igen jó zenészeken múlt, akik mindent megtettek a sikerért. Ha hagyják a szólistákat muzsikálni, rájuk bízják a megformálást, akkor

különösebben erős kezű irányítás nélkül is szép dolgok születnek. Mennyivel jobb, ha a dirigens még hozzá tudja tenni a magáét!”

„Volt olyan, aki a zenekaron tanult meg dirigálni. A zenekar viszont a precizitás terén a gyengébb karmesterektől is sokat tanulhatott. Nekünk volt a legnagyobb repertoárunk, különösen a kortárs zene területén! Ezekben a darabokon sokat fejlődöttünk, nyilván a karmester is, velünk együtt. Közben pedig számos világhírű dirigens fordult meg nálunk. Az nagyon jó, ha nem sajátítja ki magának egy karmester a zenekart, jobban szól egy olyan együttes, amelyikkel többen is dolgoznak.”

„A '70-es évek elején a zenekar nagy része több, mint 15 éve játszott együtt. Olyan belső egyetértés volt, olyan összeszokottság, amire épp csak rá kellett dirigálni. Rengeteget dolgoztunk együtt – volt zeneakadémiai sorozatunk, matinék, ifjúsági koncertek, hangversenyek a Csepeli Munkásotthonban, a Nemzeti Galériában. Ezen kívül számtalan Z-felvételt készítettünk, kortárs zenét játszottunk. Ami ebbe nem fért bele, az maradt hakninak: operettek, könnyűzene, vonós rájátszások, bábszínház, filmgyár; igen jól blattoltunk, mert alig volt időnk meg tanulni ezt a rengeteg anyagot.”

„A zenekari önkormányzat létrejött egybeesett a rendszerváltással. Ekkor alakult meg a zenekari, vagy művészeti tanács, amit demokratikus módon választottunk. Mikor a fizetés kezdett lemaradni a többi együtteshez képest, akkor ez a tanács írta a hivatalos leveleket. Jól működött.”

„Valaha a 6-os stúdió az otthonunk volt. A felvételeknél nem illett hibázni, mert a kollégák mérgesek voltak, ha újra kellett játszani az anyagot. Nem volt idő gyakorolgatni. A felvételek készítése hatalmas feyelemre és önkontrollra nevelt; továbbá gyors munkára, kitűnő lapról olvasási készség elsajátítására.”

„Sok közös élményünk volt; olyanok, amikre érdemes visszaemlékezni.”

Mechler Anna

A Magyar Rádió Művészeti Együtteseinek bérlet-sorozatai a 2018/19. évadban

A Magyar Rádió Művészeti Együttesei a 2018/19. évadban minden korábbinál gazdagabb és változatosabb kínálattal várják közönségüket. Több, mint 300 év zenei örökségéből válogatnak gyönyörű zenéket, ismert és elfeledett kompozíciókat, különlegességeket és újdonságokat. Bérleteik különböző korszakok és műfajok köré épülnek, ezzel azt remélik, hogy minden zenebarát megtalálja a neki tetsző kínálatot. Az öt bérletben több, mint 500 művész áll dobogóra, köztük mintegy 50 énekes szólista!

A **Jubileumi bérlet** grandiózus művekkel, 150-350 fős előadó-apparátusokkal várja az érdeklődőket, melyekben a Magyar Rádió mindhárom együttese közreműködik. A zenekar alapításának 75. évfordulója alkalmából műsorra kerül Berlioz monumentális *Te Deum*, melynek partitúrájába a szerző 12 hárfát írt elő, és melynek ősbemutatóján, 1849-ben 800 fős gyermekkórus énekelt. A Művészetek Palotája színpadán Berlioz mellett Liszt, Muszorgszkij, Mahler és Rachmaninov nagyszabású oratórikus művei hangzanak el.

A **Dohnányi bérlet** sok különlegességet kínál neves szólistákkal és karmesterekkel. *Emma Kirkby*, aki hosszú évek óta a historikus előadók koronázatlan királynője, és azon kevesek egyike, akit a királynő a legmagasabb kitüntetéssel, a „Dame” rang odaítélésével ruházott fel. Mellette a közönség találkozhat Perényi Miklós, Jean-Efflam Bavouzet, Carlo Montanaro, Howard Williams, Sesto Quatrini produkcióival. A programok Purcelltől Brittenig, Michael Haydntól Piazzoláig, Glinkától Verdiig számos maradandó zenei élményt ígérnek. Különlegesség pl. az Aprószentek emlékére rendezett koncert, mely Salzburg 18. századi hagyományát idézi fel, a Bazilika egykori karnagyának, Michael Haydnnek erre az ünnepre írott gyermekkari szakrális műveivel, a neves osztrák karmester, Martin Haselböck vezényletével. Érdekes lehet összehasonlítani a két nagy angol nemzeti zeneszerző, Purcell és Britten azonos témájú, a Szentivánéji álom történetét feldolgozó, 260 év különbséggel írott operáját, egy estén, az angol zenét anyanyelvi szinten ismerő Howard Williams irányítása alatt.

Vásáry Tamás nagyszabású, három évre tervezett Beethoven-sorozata a második évadához érkezik. A 2.,

4., 5. és 9. szimfóniával teljessé válik az elhangzó szimfóniák sora, a versenyműveket pedig ezúttal is fiatal, versenygyőztes művészekről hallhatjuk: **Horti Lilla** (Simándy Énekverseny díjnyertese), **Varvara** (Oroszország, Anda Géza verseny győztese), **Benny Tseng Yu-Chien** (Taiwan, Csajkovszkij verseny győztese). A három évadra tervezett nagy, 12 estés koncertsorozatban Vásáry Tamás keze alatt elhangzik Beethoven összes jelentős zenekari műve.

A nagy sikerű **Anno Sacri** sorozat is folytatódik, így karácsonytól karácsonyig körbe ér az egyházi év. A Mátyás-templom meghitt környezetet biztosít Buxtehude, Bach, Schütz és Telemann csodálatos kantátáinak. A Rádió Gyermekkórusának közreműködése – elsősorban a korálok éneklésével – felidézi a német barokk protestáns szertartások hangulatát, amikor a magas szólamokat fiú énekesek szolgáltatták.

A Magyar Rádió Énekara a **Sapszon bérletében** ezúttal tematikusan szerkesztett műsorokat kínál a 16. századi angol egyházzenei és a 20. és 21. századi magyar kompozíciókig, fordított időrendi sorrendben. A Szent Anna templom falai között az utóbbi mintegy 40 év magyar kórusművészetét idézik, sokszínű válogatással, „*Vesperás feketében*” fantázia-címmel. A párizsi Notre Dame székesegyház karnagyja, **Henri Chalet** vezényletével mutatják be a legendás katedrális utolsó évszázadának kompozícióit, felhasználva a templom különleges adottságát, a két orgonát (amely a mi Mátyás-templomunkban is rendelkezésre áll, és Hock Bertalan, valamint Deák László fogja megszólaltatni.) Döbbenetes és fenséges hangzásvilágra számíthat az érdeklődő közönség! B. Britten és J. Haydn spirituális rokonságot sugalló oratórikus kompozícióit az énekkar vezető karnagyja, **Pad Zoltán** vezényli a Pesti Vigadóban a Rádiózenekar kíséretével, végezetül a világhírű Hilliard Ensemble egykori énekes, **Paul Hillier** keze alatt szólalnak meg az angol egyházzene évszázadainak gyöngyszemei, a reneszánsz aranykor nagymestereitől (Byrd, Tallis, Morley motettáitól) a 20. század extravagáns egyházzeneiséinek kompozícióiig (J. Macmillan, T. Adés, J. Tavener).

A Bérleteket május 10-ig jelentős kedvezménnyel árusítják, és a törzsvásárlóknak kiemelt engedményt adnak.